



Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

1. Мусійчук С.М. Розвиток критичного мислення студентів при вивченні іноземної мови. Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти. 2015. № 2. Том 2. С. 63-67. URI: <http://journals.urau.ua/approfo>

2. Передон Н. О., Мельник О. М. Освітній компонент "Іноземна мова" як інструмент розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти. Вісник науки та освіти. Серія "Педагогіка". 2025. № 10 (40). С. 2039-2050. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-2039-2050](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-2039-2050)

ЛАЗАРЕНКО Світлана Вікторівна

TBLT ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ЮРИДИЧНО СПРЯМОВАНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У сучасних наукових дослідженнях [1, 3, 4, 5, 6, 7] TBLT (від англ. task-based language teaching) розглядається як навчальний підхід, що сприяє ефективному вивченню іноземної мови. Залучення такого методу до навчання зумовлює зміну фокусу від стандартного вивчення лексико-граматичних правил на впровадження до освітнього процесу професійно спрямованих ситуацій, наближених до реальності [3, 4]. Такий підхід підвищує мотивацію студентів активно використовувати англомовну юридичну термінологію в процесі перекладу.

Доцільно звернути увагу на наукові праці зарубіжних та вітчизняних дослідників, які вивчали питання використання TBLT у навчанні як інноваційного підходу. Отже, Девід Нунан, Джейн Вілл, Дейв Віллс, Нацуко Шінтані, Петер Скехан, Род Елліс та Шаофенг Лі вивчали теоретико-педагогічні засади TBLT. Н. М. Василюшина, М. М. Воробель, А. В. Шикун досліджували переваги, ефективність та перспективи залучення підходу TBLT з метою професійної підготовки студентів вищих навчальних закладах (ВНЗ). Згадані вище наукові публікації є ґрунтовними для розуміння значення та користі підходу TBLT у навчанні, але залишається актуальним питання використання такого методу під час оволодіння студентами англомовною юридично спрямованою термінологією, що ефективно сприятиме здійсненню перекладу у відповідній сфері майбутньої професійної діяльності.

Провідна мета TBLT полягає в передачі та усвідомленні значення, а не в зосередженні уваги на точності мовних форм, відповідно, основні принципи підходу TBLT доцільно розглядати в якості використання автентичних завдань, орієнтації на учасників освітнього процесу та концентрації уваги на значенні лексичних одиниць [3, с. 125; 5].

Запровадження у ВНЗ України змішаного формату навчання, що має хаотичний характер, зумовлює важливість спільного розуміння в який спосіб воно здійснюватиметься та регулюватиметься [2, с. 11]. Оскільки кожен

викладач залучає до навчання власний набір інструментів [2, с. 6], розглянемо підхід TBLT в контексті створення завдань для оволодіння студентами англomовною лексикою під час перекладу в юридичній сфері [4, с. 10]. Отже, структура таких занять повинна бути орієнтована на завдання, в яких пріоритет надається взаємодії між студентами. За такого підходу унеможлиблюється процес керування учасниками освітнього процесу, а також відсутнє спрощення або перефразування мовлення студентів для кращого розуміння викладачем завдань, а тому вони мають можливість демонструвати власний внесок та уникати помилкові моделі використання англomовної лексики [6, с. 15].

Реалізація підходу TBLT передбачає дотримання конкретного формату заняття, планування якого відбувається з урахуванням таких етапів виконання завдань [6, с. 15]:

- 1) попереднє завдання;
- 2) цикл виконання;
- 3) зосередження на мовних аспектах.

Підсумовуючи результати цього дослідження, варто зазначити, що теоретичний аналіз наявних наукових публікацій [1, 3, 4, 5, 6, 7] щодо залучення до освітнього процесу підходу TBLT підтверджує, що такий метод є сучасним та ефективним у контексті вивчення студентами англійської мови. Окрім зазначеного вище, доцільно виокремити провідну ознаку TBLT в контексті оволодіння студентами англomовною юридично спрямованою лексикою – зміна фокусу від стандартного вивчення лексико-граматичного матеріалу до використання професійно спрямованих завдань, що наближені до реальних умов майбутньої фахової діяльності та які сприятимуть використанню отриманих знань для здійснення перекладу англomовної юридичної термінології. Як було зазначено попередньо, реалізація підходу TBLT у навчанні передбачає дотримання певних етапів у процесі виконання завдань, тому варто наголосити на важливості всіх трьох етапів, а саме: попереднє завдання, цикл виконання та зосередження на мовних аспектах.

Оскільки вмотивованість студентів та готовність до навчання є запорукою ефективної організації освітнього процесу, важливості набуває питання визначення навчальних стратегій, що сприятимуть збільшенню мотивації та допоможуть навчити студентів перекладати англomовну юридично спрямовану термінологію з урахуванням як значення, так і форми лексичних одиниць. Отже, наступні наукові дослідження будуть присвячені питанню з'ясування необхідних навчальних стратегій з метою реалізації підходу TBLT в контексті оволодіння студентами англomовною юридичною лексикою, її розпізнавання та інтерпретації під час перекладу відповідної інформації.

Список використаних джерел:

1. Воробель М. М. Ефективність технології Task-based Learning в розвитку мовленнєвих навичок студентів при вивченні англійської мови. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2021. №1. С. 349-356.

2. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої освіти та вищої освіти. Київ: Міністерство освіти і науки України, 2020. 60 с.

3. Шикун А. В. Навчання мови на основі завдань: покращення засвоєння мови за допомогою змістовного спілкування. Принципи та огляд літератури. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Видавничий дім «Гельветика». 2024. 98. С. 124-127.

4. Lazarenko S. The usage of Task-based Language approach for mastering by students English vocabulary in the field of legal translation. Scientific Journal Innovative Solutions in modern science. 2026. №1 (70). 5-15.

5. Long M. H., Crookes G. Three Approaches to Task-Based Syllabus Design. TESOL Quarterly. 1992. Vol. 26 (1). 27-56.

6. Rod Ellis, Peter Skehan, Shaofeng Li, Natsukoch Shintani, Craig Lambert Task-based Language Teaching. Theory and Practice. Cambridge University Press. 2020. 412.

7. Vasylyshyna N. Task-Based Approach in the Frame of Professional Preparation at Universities. Enginnering and Educational Technologies. 2020. 8 (2). 8-17.

ЛЕОНОВ Олександр Сергійович

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В УМОВАХ КОГНІТИВНОГО ВПЛИВУ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасний етап розвитку інформаційного суспільства характеризується стрімким зростанням ролі новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), у процесах виробництва, поширення та сприйняття інформації. Розвиток можливостей ШІ з кожним днем стає дедалі помітнішим, що спонукає використовувати його у сферах, у яких раніше основну роботу виконувала людина. Зважаючи на активне залучення мережевих технологій у процеси інформаційного впливу варто проаналізувати роль ШІ при маніпуляції громадською думкою та, водночас, при розробці відповідних підходів у контексті боротьби з дезінформацією. У таких умовах особливого значення набуває проблема когнітивного впливу на людину, що реалізується через інформаційні потоки, алгоритмічні рекомендаційні системи та персоналізований контент.

Зростаючі обсяги інформації, що циркулюють у соціальних мережах та месенджерах, створюють сприятливі умови для поширення фейкових новин та маніпулятивного контенту. Здатність ШІ аналізувати великі інформаційні масиви дозволяє виявляти поведінкові закономірності пересічних користувачів соціальних медіа, детально досліджувати інтереси та уподобання, передбачати

critical thinking of education seekers in the process of learning a foreign language	Формування критичного мислення здобувачів освіти у процесі навчання іноземної мови	
Svitlana Lazarenko TBLT as an effective approach to teaching students how to translate English-language legal terminology	Лазаренко Світлана TBLT як ефективний підхід до навчання студентів перекладу англomовної юридично спрямованої термінології	207
Oleksandr Leonov Formation of critical thinking in the conditions of cognitive influence of the latest technologies	Леонов Олександр Формування критичного мислення в умовах когнітивного впливу новітніх технологій	209
Alla Lisohor Critical thinking as a meta-competence in design education: the role of project-based learning (pbl)	Лісогор Алла Критичне мислення як метакомпетентність в освіті з дизайну: роль проектного навчання (pbl)	211
Iryna Lopatynska Developing critical thinking while learning a foreign language for professional guidance	Лопатинська Ірина Формування критичного мислення під час вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням	214
Liubov Luchkina-Zahorodnia Formation of critical thinking during the study of language courses by students of pedagogical institutions of higher education	Лучкіна-Загородня Любов Формування критичного мислення під час вивчення мовних курсів студентами педагогічних закладів вищої освіти	218
Olena Mahopets Integration of critical thinking approaches into the educational process of preparing applicants for the specialty "accounting and taxation"	Магопець Олена Інтеграція підходів критичного мислення в освітній процес підготовки здобувачів за спеціальністю «облік і оподаткування»	220
Serhii Mahopets Critical thinking in an academic environment as the basis for professional training of road transport specialists	Магопець Сергій Критичне мислення в академічному середовищі як основа професійної підготовки фахівців автомобільного транспорту	223